

מסורת הש"ס

(א) ברכות נב. ערוכין ו. פסחים קד. כ"מ טו. חולין מז. טו. שבת ק"ז חולין קמז. א"ל דמק"ט. שבת קל. פסחים סו. סטי. מנחות עב. לו. (ח) שבת מו. ע"ש. (י) קידושין עה. (יא) ומוספי' (י"ב) (י"ג) נ"ט. (יד) (ט) שבת כג. (טו) חולין קט"ו. (ט"ז) (י) דברים כה. (י"א) (י"ב) נ"ט. (י"ג) ע"ן כהל"ש דכתיב דהו כמי ב"ד בעיר חתם. (י"ד) וי"ע היעזר תוספות קדי"ה א"ן ל"ג.

תורה אור השלם

1. בגינים אהב לך אלהיכם לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למה:

גליון הש"ס

גבי ודקארי לה מאי קארי לה. בענין זה כמובן טו ע"ש וכו' ע"פ:

הגהות הב"ח

(א) גבי ולא אמרינן מקומות מקומות שא"י: (ב) תוב' ד"ה ר' יהושע וכו' הו' רובא בודאי א"ן: (ג) הלכה כבת קול א"ל: (ד) ד"ה פ' אמרינן וכו': הרב בני חיים בהר"ן דבני מוילא דן כפר דלל:

מוסף רש"י

דאמר אין משגיחין בבת קול. כ"מ נ"ט. כמובן על עמלני צ"כ (ברכות נב). לעשות ברזל. לאמלל של מילה (שבת ק"ז). ר' אליעזר אית ליה משגרי מניה דוקין את השבת מניה שדוחה את השבת, ואם אין לו אפילו לגמול בשבת כותמין עמלל לעשות פסמין ועשין חולין (חולין קט"ו). כלל אמר רבי עקיבא. נתקן על ר"ה בנכשירי מניה שאין דוקין הוליל ואפשר לעשות מע"ש (שבת ק"ז). מטלטל שרגא. נר שכתב (שם). אע"פ שנהלוק ב"ש וב"ה בצרות. שבת שמהלך אומרים ל"ת ערוה מתיבתא וכו' אופרים ליכא, אלא מניח לטוק בלא חליטה מוריה. זה למה שאין ממזר אלא מניח שאיסורו איסור ערוה. ונ"י העושים כ"ש ממזר ל"ה הן דהו ל"ה בני אשת אח שלל במקום מניה, שהיא כבת, אלא בני העושים כ"ה ל"ש אין ממזר, לפי שאין בני אשת אח שלל במקום מניה, שהיא כבת, אלא בני העושים כ"ה ל"ש לטוק בלא חליטה (קדושין ט"ה).

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

יד. עין משפט גר מצוה

בת קול. בעירובין צ"כ (דף י"ג). יתמה בת קול ואמרה הלכה כ"ה: רבי הדידי ניבחו. בכתמה: ר' יהושע היא. צ"כ הוצ"ה: היו כורסים עמים בשנה לעשות פחמים. לנו ציוס כדי לעשות ברזל איזמל של מילה. דקסבר ר"ה מכשירי מניה דומין שבת כמניה עמלל:

צבר עוף בחלו. שהיה דורש בחלז אמו"ט מי שיש לו חלז אמו יאל שבר עוף שאין לו חלז אס והכי אמרי' צ"כ כל הבשר: כלל אמר ר"ע. לגבי מילה באיסור שבת: מאי קארי לה. הא כבר שנו לעיל כי אמרינן לא מתגודדו כו': מטלטל שרגא. לא שדליקו צו בשבת וככה. דקסבר לה רבי יהושע כ"ש דלית ליה מוקפה ור' יוחנן סבר לה כ"י יהודה דלית ליה מוקפה אפי' שלא מחמת איסור: והא איכא שמעא. דרבי אבהו ללא מסיק אדעתיה ומטלטל באתריה דר' יוחנן הואיל ומזו לר' אבהו צעלמא דמטלטל: בני חייבי לאוין ניבחו. ה"ן ד"ה שהלכות נישאות לטוק בלא חליטה אפי' ל"ש דלמרי חליטה צ"כ צעלמא ניבחו לא תהיה אשת המת' ואין ממזר אלא מחייבי כריתות כדלמרי' לקמן בזהוילן (דף מ"ט). חייבי כריתות ניבחו. כיון דל"ת שבת פטורה המייבמה עומד באיסור אשת אח ככתב: אין ממזר מחייבי כריתות. אלא מחייבי מיתות צ"כ כגון אמו וסתמו וכלמו וכיוצא בזה וכל הנו דליסור אחוה לית בזה מיתה: דמודעי להו. צ"כ ל"ה דעו שהמספחה זו מל"ת ערוה שתייבמה בזה ופרשו: ע"ג אלו. משאילין כלים אלו לאלו וכו' מחייבין בטהרות טפי: ומא'

מי סברת עשו ב"ש כדבריהם לא עשו ב"ש כדבריהם ור' יוחנן אמר עשו ועשו ובפלוגתא [דרב ושמואל] דרב אומר לא עשו ב"ש כדבריהם ושמואל אמר עשו ועשו אימת אילימא קודם בת קול מ"ט דמ"ד לא עשו ואלא לאחר בת קול מ"ט דמ"ד עשו אי בעית אימא קודם בת קול ואי בעית אימא לאחר בת קול לא עשו ורובא דמ"ד לא עשו דהא ב"ה רובא ומ"ד עשו כי אזלינן בתר רובא היבא דכי הרדי יניחו הבא בית שמאי מחדדי טפי ואי בעית אימא לאחר בת קול מ"ד לא עשו דהא נפקא בת קול ומ"ד עשו רבי יהושע היא (דאמר אין משגיחין בבת קול ומ"ד עשו קרינן כאן ילא תתגודדו לא תעשו אגודות אגודות אמר אביי כ"י אמרינן לא תתגודדו כגון שתי בתי דינים בעיר אחת הללו מורים כדברי ב"ש והללו מורים כדברי ב"ה אבל שתי בתי דינים בשתי עיירות לית לן בה אמר ליה רבא והא ב"ש וב"ה כשתי בתי דינים בעיר אחת דמי אלא אמר רבא כי אמרינן לא תתגודדו כגון ב"ד בעיר אחת פלג מורין כדברי ב"ש ופלג מורין כדברי ב"ה אבל שתי בתי דינים בעיר אחת לית לן בה תא שמע במקומו של רבי אליעזר היו כורתים עצים לעשות פחמים בשבת לעשות ברזל במקומו של ר' יוסי הגלילי היו אוכלים בשר עוף בחלב במקומו של רבי אליעזר אין במקומו של רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אין דוחה את השבת והאי מאי תיובתא מקומות מקומות שאני *ודקארי לה מאי קארי לה ס"ד אמינא משום חומרא דשבת כמקום אחד דמי קמ"ל ת"ש דרבי אבהו כי איקלע לאתריה דרבי יהושע בן לוי הוה מטלטל שרגא וכי איקלע לאתריה דר' יוחנן לא הוה מטלטל שרגא ולא אמרינן (א) מקומות שאני אגן הכי קאמרינן ר' אבהו היכי עביד הכא הכי והיכי עביד הכא הכי רבי אבהו בן לוי סבירא ליה וכי מקלע לאתריה דרבי יוחנן לא הוה מטלטל משום כבודו דרבי יוחנן והאיכא שמעא דמודע ליה לשמעא ת"ש אע"פ שאלו אוסרים ואלו מתירים לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מב"ה ולא ב"ה מב"ש אי אמרת בשלמא לא עשו משום הכי לא נמנעו אלא אי אמרת בשלמא לא עשו משום הכי לא נמנעו דבני חייבי לאוין יניחו אלא מבית שמאי אמאי לא נמנעו בני חייבי כריתות ממזרים יניחו וכי תימא קסברי ב"ה דאין ממזר מחייבי כריתות והאמר רבי אלעזר אף על פי שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות מורים שאין ממזר אלא מניח שאיסורו איסור ערוה וענוש כרת והכי נמי מסתברא דקתני סיפא כל הטהרות וכל הטמאות להו ופרשי מטהרין ואלו ממזמאין לא נמנעו עושים טהרות אלו על גבי אלו אי

מי סברת עשו ב"ש כדבריהם לא עשו ב"ש כדבריהם ור' יוחנן אמר עשו ועשו ובפלוגתא [דרב ושמואל] דרב אומר לא עשו ב"ש כדבריהם ושמואל אמר עשו ועשו אימת אילימא קודם בת קול מ"ט דמ"ד לא עשו ואלא לאחר בת קול מ"ט דמ"ד עשו אי בעית אימא קודם בת קול ואי בעית אימא לאחר בת קול לא עשו ורובא דמ"ד לא עשו דהא ב"ה רובא ומ"ד עשו כי אזלינן בתר רובא היבא דכי הרדי יניחו הבא בית שמאי מחדדי טפי ואי בעית אימא קודם בת קול ואי בעית אימא לאחר בת קול לא עשו דהא נפקא בת קול ומ"ד עשו רבי יהושע היא (דאמר אין משגיחין בבת קול ומ"ד עשו קרינן כאן ילא תתגודדו לא תעשו אגודות אגודות אמר אביי כ"י אמרינן לא תתגודדו כגון שתי בתי דינים בעיר אחת הללו מורים כדברי ב"ש והללו מורים כדברי ב"ה אבל שתי בתי דינים בשתי עיירות לית לן בה אמר ליה רבא והא ב"ש וב"ה כשתי בתי דינים בעיר אחת דמי אלא אמר רבא כי אמרינן לא תתגודדו כגון ב"ד בעיר אחת פלג מורין כדברי ב"ש ופלג מורין כדברי ב"ה אבל שתי בתי דינים בעיר אחת לית לן בה תא שמע במקומו של רבי אליעזר היו כורתים עצים לעשות פחמים בשבת לעשות ברזל במקומו של ר' יוסי הגלילי היו אוכלים בשר עוף בחלב במקומו של רבי אליעזר אין במקומו של רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אין דוחה את השבת והאי מאי תיובתא מקומות מקומות שאני *ודקארי לה מאי קארי לה ס"ד אמינא משום חומרא דשבת כמקום אחד דמי קמ"ל ת"ש דרבי אבהו כי איקלע לאתריה דרבי יהושע בן לוי הוה מטלטל שרגא וכי איקלע לאתריה דר' יוחנן לא הוה מטלטל שרגא ולא אמרינן (א) מקומות שאני אגן הכי קאמרינן ר' אבהו היכי עביד הכא הכי והיכי עביד הכא הכי רבי אבהו בן לוי סבירא ליה וכי מקלע לאתריה דרבי יוחנן לא הוה מטלטל משום כבודו דרבי יוחנן והאיכא שמעא דמודע ליה לשמעא ת"ש אע"פ שאלו אוסרים ואלו מתירים לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מב"ה ולא ב"ה מב"ש אי אמרת בשלמא לא עשו משום הכי לא נמנעו אלא אי אמרת בשלמא לא עשו משום הכי לא נמנעו דבני חייבי לאוין יניחו אלא מבית שמאי אמאי לא נמנעו בני חייבי כריתות ממזרים יניחו וכי תימא קסברי ב"ה דאין ממזר מחייבי כריתות והאמר רבי אלעזר אף על פי שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות מורים שאין ממזר אלא מניח שאיסורו איסור ערוה וענוש כרת והכי נמי מסתברא דקתני סיפא כל הטהרות וכל הטמאות להו ופרשי מטהרין ואלו ממזמאין לא נמנעו עושים טהרות אלו על גבי אלו אי

ודאי היו קורין בעירים: במקומו של רבי אליעזר ב"ה. כמתכוין היו מביאים עמם שיהיו כריכים לך משום חיבוב מניה: ל"ה הוה מטלטל שרגא. וא"ת התם משום דהרואה אומר אין צריך לטלטל וי"ל דאפילו היה נופל על טליתו לא היה מטלטל: ל"ה הוה מטלטל משום כבודו של רבי יוחנן. ואע"ג דבסוף שבת (דף ק"ט) וס"פ פסיק רבי יוחנן כ"ש במוקפה מחמת איסור הכא כהלוקו צו אותה שבת איירי כדפיר' בקונטרס דחמיר טפי משום דחייבי צידים אכל אין לפרש דהכא איירי במוקפה מחמת מילואם דהא מוקפה מחמת איסור חמיר טפי לפירוש ר"ת שפירש בספ"ק לשבת (דף י"ט) וס"פ גבי כרכי דזווי ועוד דעל מוקפה מחמת מילואם א"ר יוחנן צ"כ כירה (ד' מה' ט) אנו אין לנו צנר אלא כ"ש: ב"ש לא נמנעו ב"ה. וא"ת ואמאי לא נמנעו משום כרה עמלל כדלמרי' לקמן בשמעתין וי"ל דלרה עצמה לא שפחה כולי האי כמו בני הנרות שהאחת יולדת כמה בניס:

גו א מ"י פ"ב מהל' עבודת כוכבים הל' ד':
גו ב מ"י פ"ב מהל' מילה הלכה ו' סגנו עשין מה טו"ש' א"ח סימן שלל ספ"ו וטו"ש' י"ד סימן רסו ספ"ג:

תוספות ישנים

אין משגיחין בבת קול. פי' בעירובין: והא איכא שמעא. פי' דמטלטל ליה באתרי דר' יוחנן ומשני דמודע ליה הוה כבודו ר' יוחנן ואל תהי מטלטל הנר במקומו ומימה מה ע"ן ואת הקושיא בכלאן גבי אגודות אגודות בשבת הו"ל למפיק עוד פשיטא דמודע לשמעא שיעשה כמיהו. ונראה לפרש והא איכא שמעא שסבור דשרי לעשות אגודות אגודות לפי שרצה רבו מטלטל במקום אחד ונמקום אחד לא היה מטלטל ומשני דמודע ליה לשמעא ואומר אל תעשה אגודות. דהא שאלת שאין אי מטלטל במקומו של ר' יוחנן א"ן זה משום איסור טלטול אלא משום כבודו של ר' יוחנן: בני חייבי לאוין כשרים ניבחו. וא"ת משכתם לה ד"ה ל"ש חייבי כריתות לר' שמעון דפסיק אחיות ביקקו ממלכה ומיבשו (הקטן י"ט). כגון כרת בתו ויבמה אחתה דפסיק קמי שמעון וס"פ אפילו שפלו משני אפין ור' שמעון אמר (א) לקמן כיון שס"פ אחיות ביקקו לא יאה לו לקוחין אפילו באחת מן ל"ה מ"ה מייבש שמעון יבממו דליינה אחותו וזקוקתו דכרת ערוה אינה זקוקה לו דיהא אסורה לו ול"ש לא יוכל לייבמה שאם אשת אח שלל במקום מניה שרי אחותו זקוקתו היא דלית ערוה שרי' וי"ל דפירין הכי אפילו לרבנן תקשי לן קמי אמאי לא נמנעו ב"ש מ"ה (ב"ה) צ"כ מ"ה מ"ה וזהו ל"ה מ"ה (ב"ה) תקשי לן קמי אמאי לא נמנעו הא בני חייבי כריתות ניבחו דפרי':

(א) י"ל וי"ש אמר לקמן דף מה ט"ז שכל שמי אחיות ענשוהו כרות זו לזו ביקקו כו'.

תוב' חד מקמאי

ובפלוגתא רב אמר לא עשו ב"ש כדבריהם עשו שמואל אמר עשו ב"ד לא עשו דב"ה רובא מ"ד עשו כי אזלינן בתר רובא היבא דכי הרדי יניחו הבא ב"ש מחדדי טפי ואב"א לאחר כך דאמר עשו ר' יהושע דאמר אין משגיחין בב"ק ומסיק עשו ב"ש כדבריהם ולא הוה מצוה אגודות אגודות אלא ב"ד אחד בעיר אחת פלגו מורו כ"ש ופילו מורו כ"ה אלא שתי ב"ד בעיר אחת לית לן בה: